

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

તારલોક સિંહ

વિરુદ્ધ

વિજયકુમાર સભરવાલ

માર્ચ ૨૫, ૧૯૯૬

[ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. રામાસ્વામી અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી. બી. પટનાયક]

લિમિટેશન કાયદો, ૧૯૬૩ :

કલમ ૫૪-નિર્દિષ્ટ પાલન-લિમિટેશન-શરૂઆતમાં કાયમી મનાઈ હુકમ માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો-પછીથી, પાછળથી, ઓર્ડર ૬ રૂલ ૧૭ સીપીસી હેઠળની અરજી, દાવામાં સુધારો કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલી દાવાના સુધારા માટે વિશિષ્ટ પાલન માટે - વેચાણનો કરાર જેમાં એવી શરત મૂકવામાં આવી હતી કે વેચાણ દસ્તાવેજ કોર્ટ દ્વારા મનાઈહુકમના રદ કરવાના ૧૫ દિવસની અંદર અમલમાં મૂકવામાં આવશે-મનાઈ હુકમનો દાવો ૨૨.૩.૧૯૮૬ ના રોજ નિકાલ કરવામાં આવ્યો- સુધારા અરજીને ૨૫.૮.૮૬ ના રોજ મંજૂર કરવામાં આવી-ઠેરવવામાં આવ્યું કે હકીકતમાં વિશિષ્ટ પાલન માટેનો

દાવો સુધારા દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો-નિર્ણાયક તારીખ એ તારીખ હશે કે જેના પર સુધારાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો તે તારીખ સુધીમાં, સ્પષ્ટપણે, દાવો લિમિટેશન દ્વારા પ્રતિબંધિત છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૭૦૨૦/૧૯૯૬

આર. એસ. એ. નંબર ૨૪૮૫/૧૯૯૩ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના તા.૦૬.૦૭.૯૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફે યુ. આર. લલિત, મહાબીર સિંહ અને મૃદુલ અગ્રવાલ.

સામાવાળાઓ તરફે પ્રેમ મલ્હોત્રા.

કોર્ટનો નીચેનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

પરવાનગી આપવામાં આવી.

અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન કોઉન્સેલોને સાંભળ્યા છે.

પક્ષકારો વચ્ચે ચાલી રહેલા વિવિધ મુકદ્દમાઓ અંગેની તમામ વિગતોની તપાસ કરતાં એટલું કહેવું પૂરતું છે કે અપીલકર્તા જમીનનો માલિક છે. સામાવાળા વારસદાર 'હિત ઉત્તરાધિકારી' છે. સામાવાળાના પિતાએ સ્પષ્ટ રીતે ૨૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૪ ના રોજ જમીનને અલગ પાડવા માટે અપીલકર્તા દ્વારા વેચાણનો કરાર કરાવ્યો હતો. બાકીની કાર્યવાહીને ધ્યાનમાં રાખીને ૧૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૪ના રોજ થયેલા કરાર દ્વારા માલિકીફેર માટેનો સમય વધારવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવી શરત મૂકવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાએ દાવામાં આપવામાં આવેલા હુકમને રદ કરવાના આદેશની તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર

વેચાણ કરારનો અમલ કરવો પડશે. અમને જાણ કરવામાં આવે છે કે દાવો શરૂઆતમાં ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ૨૨ માર્ચ, ૧૯૮૬ના રોજ રિવ્યુ અરજીને પણ પાછી ખેંચી લેતા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં, સામાવાળાએ ૨૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૭ના રોજ કાયમી મનાઈ હુકમ માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો. ૧૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૪ના રોજ થયેલા વિશિષ્ટ કરાર પાલનના દાવામાં આ દાવાને રૂપાંતરિત કરવા માટે આદેશ ૬, નિયમ ૧૭, સી. પી. સી. હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. તે અરજી ૧૭ જુલાઈ, ૧૯૮૯ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૯ના આદેશ દ્વારા આ સુધારાને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાએ સી.આર.નં. ૨૭૨૪/૮૯ માં આ બાબતને ઉચ્ચ અદાલતમાં રિવીઝનમાં રજૂ કરી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે ૨૯ નવેમ્બર, ૧૯૮૯ના આદેશ દ્વારા આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતો:

"મને ટ્રાયલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા અનિયમિતતા દેખાતી નથી, જો કે, વિકેટા લેખિત નિવેદનમાં ચોક્કસ અરજી કરવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે, જે તે સુધારેલા દાવા અનુસાર દાખલ કરશે કે દાવો સમય મર્યાદાની બહાર છે અને જ્યારે સુધારા માટેની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી તે તારીખે પણ દાવો સમય મર્યાદાની બહાર હતો. સુધારેલું લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યા પછી ટ્રાયલ જજ યોગ્ય મુદ્દાઓ ઘડશે અને કાયદા અનુસાર તેનો નિકાલ કરશે."

ઉપરોક્ત નિર્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તાએ દલીલ કરી છે કે દાવો લિમીટેશન દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે તેને નકારી કાઢી હતી અને દાવા પર હુકમનામું કર્યું હતું. અપીલ થતા તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. બીજી અપીલ નં. આરએસએ નં.૨૪૮૫/૯૩ એ ૬ જુલાઈ, ૧૯૯૪ના આદેશ દ્વારા પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટે તેને ફગાવી દીધો હતો. આમ, સ્પેસિયલ લિવ દ્વારા આ અપીલ.

એકમાત્ર સવાલ છે કે : શું દાવાને લિમીટેશનનો બાધ નડે છે? ૨૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૪ના રોજ થયેલા કરાર અનુસાર, નિર્દિષ્ટ પાલન માટે સમય લંબાવવામાં આવ્યો હતો, જે મનાઈ હુકમ ૨૬ થયાની તારીખથી ૧૫ દિવસ પછી શરૂ થયો હતો. હવે એ સ્થિતિ સ્પષ્ટ છે કે સમીક્ષા અરજી ૨૨ માર્ચ, ૧૯૮૬ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આમ, મર્યાદા ૬ એપ્રિલ, ૧૯૮૬ના રોજ શરૂ થઈ હતી. તેથી પ્રશ્ન એ છે કે: શું વિશિષ્ટ દાદ માટેનો દાવો મર્યાદામાં છે? ૧૯૬૩ના મર્યાદા અધિનિયમ ૨૧ની અનુસૂચિની અનુચ્છેદ ૫૪ આ રીતે વાંચે છે:

"કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે મર્યાદાનો સમયગાળો ૩ વર્ષનો હોય છે. આ મર્યાદા પાલનની નક્કી કરેલી તારીખથી શરૂ થાય છે, અથવા, જો આવી કોઈ તારીખ નક્કી કરવામાં ન આવેલ હોય ત્યારે, જ્યારે વાદીને નોટિસ મળે છે કે પાલનને નકારવામાં આવ્યું છે.

સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રેમ મલ્હોત્રાએ દલીલ કરી હતી કે સામાવાળાએ પાલન કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોવાથી દાવો રૂ ૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૭ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવ્યું જોઈએ અને તેથી, જ્યારે સુધારાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, ત્યારે તે દાવો દાખલ કરવાની તારીખ સાથે સંબંધિત હશે જે ઇનકારની તારીખથી ત્રણ વર્ષની અંદર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. તદનુસાર, દાવાને મર્યાદાનો બાધ નડતો નથી. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી યુ. આર. લલિતે દલીલ કરી હતી કે હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી સ્વતંત્રતાને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તાને મર્યાદાની અરજી ઉઠાવવાનો અધિકાર છે. ૧૯૮૬ થી ૩ વર્ષની મુદત પૂરી થયા પછી દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે. પ્રશ્ન એ છે કે : મર્યાદા ક્યારે શરૂ થઈ? મનાઈ હુકમ મોકૂફ રાખ્યા પછી ૧૫ દિવસની અંદર કરાર કરવાની સ્વીકૃત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, મર્યાદા ૬ એપ્રિલ, ૧૯૮૬ ના રોજ શરૂ થઈ. કાયમી મનાઈ હુકમ માટેના દાવાને ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૮ના આદેશ દ્વારા વિશિષ્ટ પાલનના દાવામાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવ્યો હતો તે સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, દાવો ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૮ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવ્યું જોઈએ અને દાવો સ્પષ્ટપણે મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હતો. અમે અપીલકર્તાના વલણમાં ભાર જણાવ્યો છે. અમારું માનવું છે કે પક્ષોએ કરાર દ્વારા કરાર પાલન માટેની તારીખ નક્કી કરી હતી. આથી મર્યાદા ૬ એપ્રિલ, ૧૯૮૬થી શરૂ થઈ હતી. માત્ર રૂ ૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૭ના રોજ લાદવામાં આવેલા

મનાઈ હુકમ માટેના મુકદ્દમાનો કોઈ ફાયદો થશે નહીં અને ન તો તે તારીખથી મર્યાદા ચાલવાનું શરૂ થયું. કાયમી મનાઈ હુકમ માટેનો દાવો વિશિષ્ટ પાલન માટેના દાવા કરતાં અલગ છે. હકીકતમાં વિશિષ્ટ પાલન માટેનો દાવો ૧૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૯ના રોજ આદેશ ૬, નિયમ ૧૭ સી. પી. સી. હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલા સુધારા દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો.તે ફક્ત હુકમ કરવામાં આવેલી અરજી પર જ કામ કરશે. જ્યારે સુધારાનો આદેશ ૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૯ ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે નિર્ણાયક તારીખ એ જ ગણાય જે તારીખે સુધારાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો, અને તે તારીખ સુધીમાં સ્વીકાર્યપાછો દાવો સમયમર્યાદાથી બાધિત છે. તેથી, નીચેની અદાલતોએ આ દાવો મંજૂર કરવામાં ભૂલ કરી છે.

તે મુજબ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. દાવો રદ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.